

O'ZBEKISTON MAKTABGACHA TA'LIM TIZIMIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK VA METODIK IMKONIYATLARI

Alijonova Gulchexra Jumanbayevna

Andijon viloyati, Balikchi tumani 31 -
DMTT direktori

Annotatsiya

Maqolada O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida sun'iy intellekt (SI)dan foydalanishning pedagogik va metodik imkoniyatlari tahlil qilingan. Sun'iy intellekt bolalarning individual rivojlanishini monitoring qilish, interaktiv va farqlantirilgan mashg'ulotlar tashkil etish, pedagogik qarorlarni asoslangan tarzda qabul qilish hamda baholash va nazorat jarayonini takomillashtirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, SI texnologiyalari pedagoglarning innovatsion salohiyatini oshirish, zamonaviy metodik yondashuvlardan foydalanish va maktabgacha ta'lim sifatini yaxshilash imkoniyatlarini beradi. Maqola amaliyotda SIDan foydalanishning afzalliklari va muammolarini ilmiy jihatdan yoritadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, maktabgacha ta'lim, pedagogik jarayon, individual rivojlanish, interaktiv mashg'ulotlar, metodik salohiyat, innovatsion texnologiyalar.

Annotation

The article analyzes the pedagogical and methodological opportunities of using artificial intelligence (AI) in the preschool education system of Uzbekistan. Artificial intelligence serves as an effective tool for monitoring children's individual development, organizing interactive and differentiated lessons, making evidence-based pedagogical decisions, and improving assessment and control processes. Additionally, AI technologies enhance teachers' innovative potential, promote the use of modern methodological approaches, and improve the quality of preschool education. The article scientifically highlights the advantages and challenges of applying AI in practice.

Keywords: artificial intelligence, preschool education, pedagogical process, individual development, interactive lessons, methodological competence, innovative technologies.

Hozirgi globallashtirish va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimini samarali rivojlantirish, zamonaviy texnologiyalardan, xususan sun'iy intellekt (SI)dan keng qo'llanishni taqozo etadi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarning kognitiv, ijtimoiy va emotsional rivojlanishini ta'minlashda sun'iy intellekt pedagoglar uchun innovatsion yordamchi vosita sifatida ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tizimi uzluksiz va sifatli ta'lim berishni ta'minlash maqsadida doimiy ravishda rivojlanib bormoqda. Bu jarayonda individual rivojlanishni hisobga olgan pedagogik yondashuvlar, innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalar asosida ta'lim berish dolzarb ahamiyatga ega. Sun'iy intellekt texnologiyalari bolalarning yosh va individual xususiyatlariga muvofiq interaktiv ta'lim muhitini yaratish, pedagogik jarayonni samarali rejalashtirish va baholash imkoniyatlarini beradi.

Amaliyotda sun'iy intellektdan quyidagi yo'nalishlarda foydalanish samarali hisoblanadi:

1. Bolalarning rivojlanish darajasini monitoring qilish va aniqlash;
2. Interaktiv o'yin va mashg'ulotlarni individuallashtirish orqali ta'lim jarayonini boyitish;

3. Pedagogik qarorlar qabul qilishda analitik va prognostik vositalardan foydalanish;
4. Zamonaviy metodikani va raqamli resurslarni pedagogik amaliyotda qo'llash.

Mazkur maqolada O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida sun'iy intellektning pedagogik va metodik imkoniyatlari tahlil qilinadi, uning afzalliklari va mavjud muammolari ilmiy jihatdan yoritiladi. Shu bilan birga, SI texnologiyalari orqali ta'lim sifatini oshirish va pedagoglarning kasbiy salohiyatini yuksaltirish imkoniyatlari ham ko'rsatib o'tilgan.

Sun'iy intellekt va maktabgacha ta'limda uning ahamiyati. Sun'iy intellekt (SI) ta'lim jarayonida ma'lumotlarni tahlil qilish, prognozlashtirish va qaror qabul qilish imkoniyatini beruvchi zamonaviy texnologiyalar jihatida qo'llaniladi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida SIDan foydalanish bolalarning individual rivojlanishini kuzatish, ularning o'rganish faoliyatini monitoring qilish va pedagogik qarorlarni aniqlashda samarali vosita bo'ladi.

Sun'iy intellekt (SI) maktabgacha ta'limda pedagogik jarayonni samarali tashkil etish va bolalarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi. Pedagogik jihatdan SI texnologiyalari quyidagi asosiy imkoniyatlarni taqdim etadi:

1. Individual rivojlanishni monitoring qilish. SI bolalarning faoliyati va o'rganish natijalarini avtomatik ravishda tahlil qilib, ularning rivojlanish darajasini aniqlaydi. Bu pedagoglarga har bir bolaning kuchli va zaif tomonlarini hisobga olgan holda individual ta'lim strategiyasini ishlab chiqish imkonini beradi.

2. Interaktiv va farqlantirilgan ta'lim muhitini yaratish SI platformalari va multimedia texnologiyalari orqali pedagoglar interaktiv mashg'ulotlar tashkil qilishi, o'yinlar va vizual materiallar orqali bilim va ko'nikmalarni o'zlashtirishni rag'batlantirishi mumkin. Bu bolalarning diqqatini jalb qilish va ularning faolligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

3. Pedagogik qarorlarni qo'llab-quvvatlash. SI tahlil imkoniyatlari pedagoglarga qaysi fan yoki mashg'ulotda qiyinchiliklar yuzaga kelganini ko'rsatadi, shu bilan pedagogik qarorlarni samarali va asoslangan tarzda qabul qilish imkonini yaratadi. Bu pedagogning ish samaradorligini va ta'lim sifatini oshiradi.

4. Baholash va monitoring jarayonini takomillashtirish. SI bolalarning rivojlanish natijalarini avtomatik hisoblaydi va vizual diagrammalar orqali taqdim etadi. Bu pedagoglarga natijalarni aniq baholash, pedagogik harakatlarni o'z vaqtida to'g'rilash va natijalarni ota-onalar bilan samarali o'rtoqlashish imkonini beradi.

5. Pedagoglarning metodik salohiyatini oshirish. SI texnologiyalari pedagoglarga yangi metodik va innovatsion yondashuvlarni sinovdan o'tkazish, ularni amaliyotda qo'llash va pedagogik jarayonni yaxshilash imkonini taqdim etadi. Shu tariqa, pedagoglar o'z faoliyatida zamonaviy va samarali metodlardan foydalanishni doimiy ravishda rivojlantirishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, hozirgi zamon maktabgacha ta'lim tizimida sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini qo'llash pedagogik jarayonni samarali tashkil etish va bolalarning individual rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyatga ega. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, SI pedagoglarga bolalarning rivojlanish darajasini avtomatik monitoring qilish, interaktiv va farqlangan mashg'ulotlar tashkil etish, pedagogik qarorlarni asoslangan tarzda qabul qilish hamda baholash va nazorat jarayonini takomillashtirish imkonini beradi.

Metodik jihatdan SI texnologiyalari pedagoglarning innovatsion salohiyatini oshirish, zamonaviy metodik yondashuvlardan foydalanish va pedagogik jarayonni samarali boshqarish imkonini taqdim etadi. Shu bilan birga, SIDan foydalanish maktabgacha ta'lim sifatini yaxshilash, bolalarning individual va ko'p qirrali rivojlanishiga ko'maklashish hamda pedagoglarning kasbiy kompetentligini yuksaltirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

17. O'zbekiston Respublikasining "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida" 595-sonli Qonuni – 2019-yil 16-dekabr.
18. Mixaylova N.V. Kompetentnostnyy podxod v podgotovke pedagogicheskix kadrov. – M.: Akademiya, 2018. – 224 s.
19. Padalka T.V., Kuznetsova I.A. Ispolzovaniye informatsionno-kommunikatsionnyx texnologiy v doskolnom obrazovanii. – SPb.: Rech, 2020. – 176 s.
20. Choriyev A. Innovatsionnyye podxody v podgotovke budущix vospitateley. – Tashkent: Fan, 2021. – 198 s.
21. Valiyeva. F.R. Teoreticheskiye osnovy i evolyutsiya sistema kpi v upravleniya chelovecheskimi resursami. "Maktabgacha ta'lim tizimi xodimlarini rivojlantirish: amaliyot va xorijiy tajriba" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallar to'plami 1-qismi (2024-yil 23-24-may) – T.: Science and Innovation, 2024.
22. Valiyeva F.R., Sharipova G. N. Innovative technologies in improving the management of preschool educational organizations// International Journal of Early Childhood Special Education (INT-JECSE) DOI:10.9756/intjecse/v14i5.94 ISSN: 1308-5581 Vol 14, Issue 05 2022
23. Abdullayeva N.Sh. Significance of health-saving technologies in a Preschool educational organization// Abstracts of V International Scientific and Practical Conference,Osaka, Japan 29-31 January 2020, 14-16 bet